

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

1 Quæ sacramenta characterem imprimant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

dixerunt: haec autem consignatio, quamvis perfecte & consummate fiat per gratiam, tamen proxime fit per characterem, quo ita consignamur, ut etiam ablata gratia, ratione illius pertineamus ad gregem Christi: & hoc etiam confirmat illa antithesis circumcissionis, quia illa imprimebat signum in corpore: Baptismus vero imprimit in anima.

ARTICVLVS IV.

Verum character sit in potentijs animae, sicut in subiecto.

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod character non sit in potentijs animae, sicut in subiecto. Character enim dicitur esse dispositio ad gratiam. Sed gratia est in essentia animae, sicut in subiecto, ut in secunda parte dictum est. Ergo videtur, quod character sit in essentia animae, non autem in potentijs.

2. Praeterea, Potentia animae non videtur esse subiectum alicuius nisi habitus, vel dispositionis. Sed character (ut dictum est) non est habitus, vel dispositio sed magis potentia, cuius subiectum non est nisi essentia animae. Ergo videtur, quod character non sit, sicut in subiecto, in potentia animae sed magis in essentia ipsius.

3. Praeterea, Potentia animae rationalis distinguuntur per cognitivas & appetitivas. Sed non potest dici, quod character sit tantum in potentia cognitiua, neque etiam tantum in potentia appetitiua, (quia non ordinatur neque ad cognoscendum tantum, neque ad appetendum) similiter etiam non potest dici, quod sit in vtraque, quia idem accidens non potest esse in diuersis subiectis. Ergo videtur, quod character non sit in potentia animae, sicut in subiecto, sed magis essentia.

SED contra est, quod (sicut in praemissa definitione characteris continetur) character imprimitur anima rationali secundum imaginem. Sed imago Trinitatis in anima attenditur secundum potentias. Ergo character in potentijs animae existit.

RESPONDEO dicendum, quod (sicut dictum est) character est quoddam signaculum, quo anima insignitur ad suscipiendum, vel alius tradendum ea quae sunt diuini cultus. Diuinus autem cultus in quibusdam actibus consistit. Ad actus autem proprie ordinantur potentia animae, sicut essentia ordinatur ad esse. Et ideo character non est, sicut in subiecto in essentia animae, sed in eius potentia.

AD primum ergo dicendum, quod subiectum alicui accidenti attribuitur secundum rationem eius, ad quod propinque disponit, non autem secundum rationem eius, ad quod disponit remote vel indirecte. Character autem directe quidem & propinque disponit animam ad ea, quae sunt diuini cultus exequenda: & quia haec idonee non sunt sine auxilio gratiae (quia ut dicitur 1o an. 4. eos qui adorant Deum, in spiritu, & veritate adorare oportet) ex consequenti diuina largitas recipientibus characterem largitur gratiam, per quam digne impleant ea, ad quae deputantur. Et ideo characteri magis est attribuendum subiectum, secundum rationem actuum ad diuinum cultum pertinentium, quam secundum rationem gratiae.

AD secundum dicendum, quod essentia animae est subiectum potentiae naturalis, quae ex principijs essentiae procedit. Talis autem potentia non est character, sed est quaedam spiritalis potentia, ab extrinseco adueniens. Unde sicut essentia animae, per quam est naturalis vita hominis, perficitur per gratiam, quae anima spiritaliter viuat, ita potentia naturalis animae perficitur per spiritalium potentiam, quae est character. Habitus enim & dispositio pertinent ad potentiam animae, eo, quod ordinantur ad actus, quorum potentia sunt principia. Et eadem ratione omne, quod ad actum ordinatur, est potentia tribuendum.

AD tertium dicendum, quod (sicut dictum est) character ordinatur ad ea, quae sunt diuini cultus. Qui quidem est quaedam fidei protestatio per exteriora signa. Et ideo oportet

4. dist. 4. q. 1. art. 1. cor. & art. 3. q. 3.

1. 2. q. 110. art. 4.

Art. 2. huius quaest.

Art. praeced. in argu. secundum contra.

Art. praeced.

In cor. art.

ter, quod character sit in cognitiua potentia animae, in qua est fides.

COMMENTARIVS.

IN corpore articuli docet D. Tho. characterem esse in potentia animae, quia ordinatur ad cultum Dei, qui in actibus consistit, ad actus autem potentiae proxime ordinantur, ergo etiam character erit proxime in potentijs. In solutione vero ad 3. explicat D. Tho. hanc potentiam, in qua character refidet, esse intellectum, in quo est fides. Sed haec doctrina D. Thomae magnam continet difficultatem, & ideo in sequenti disputatione latius discutienda est.

DISPUTATIO XI.

De natura, ac necessitate characteris.

IN praecedentibus disputationibus dictum est de effectibus gratiae sanctificantis, qui sub aliqua ratione generales sunt, & communes omnibus sacramentis: sequitur, ut dicamus de quodam effectu, qui, licet sit proprius sacramentorum nouae legis, non tamen est omnibus communis, qui dicitur character, de quo videndum est, an sit, & quid sit: & inde facile constabit, quas proprietates, effectus, ac utilitates habeat.

SECTIO I.

Quoniam sacramenta characterem imprimant.

UT ab his, quae sunt clariora, incipiamus, primum omnium certum sit, in sacramentis legis veteris & naturae non fuisse aliquem spirituales characterem animae impressum. Ita docet D. Tho. hic art. 1. ad 3. & ceteri Theologi, & colligitur ex Chrysof. in verbis illis nuper citatis ex Homil. 2. in ep. ad Ephes. Ob signati sunt & Israelitae, sed circumcissione, quemadmodum pecudes. Vbi sentit, illud signaculum fuisse tantum corporale & non spirituale. Ratio vero est, quia in illis sacramentis per se nullus spiritalis effectus conferebatur per modum operis operati, ut supra dictum est: & si interdu gratia dabatur, erat solum ob necessitatem paruulorum, quibus non erat necessarius character, sicut nec adultis. Praeterea ratio sumi potest ex characterem, ut per illum deputantur homines ad cultum Dei. Nam in lege naturae hic cultus non erat determinatus etiam quoad caeremonias externas, sed arbitrio hominum determinabatur, & ideo non oportebat aliquo speciali characterem diuinitus infuso designari homines ad huiusmodi cultum, sed per fidem vel charitatem satis determinabantur. In lege autem veteri, quamuis cultus esset determinatus, quoad externas caeremonias, tamen nullam habebat spirituales virtutes, & ideo non oportebat imprimi characterem spirituales. Nam ad deputandum illum populum ad usum passiuum (ut sic dicam) sacramentorum illius legis, sufficiebat corporalis character circumcissionis, ut Chryf. dixit. Ad usum vero actiuum, qui conuenit sacerdotibus, sufficiebat externa consecratio praeter carnalem originem ex Leui, per quam distinguebatur tota Leuitica tribus a reliquis. Nam sicut in illis sacerdotibus non erat propria potestas ad spirituales effectus, ita nec illis fuit necessarium spirituale signaculum. Solus Sco. 4. d. 6. q. 9. inter Scholasticos docuit, per circumcissionem impressum fuisse characterem. Gab. ibi q. 2. art. 35. dub. 5. dicit, neutrum probari posse. Tamen hoc ipsum satis esse debet, ut nemo affirmaret, circumcissionem impressisse characterem, quia, cum sit effectus supernaturalis, & nulla auctoritate, vel satis probabili ratione ostendi possit: non est prohibito confingendus, praeterquam, quod ratio facta, & auctoritas Chryf. & D. Thomae satis contrariam partem persuadent.

Secundo statuendum est pro certo, non omnia sacramenta

In sacramentis veteris legis nullum fuit spirituale characterem.

Quaeritur, an character sit in potentia animae.

Sacramenta
nova legis
omnia cha-
racterem im-
primunt.

sacramenta noua legis imprimere characterem: na-
 quatuor ex illis, sc. Eucharistia, Pœnitentia, Extrema
 vnctio, & Matrimonij, characterem non imprimunt.
 In hoc conueniunt oēs Theologi. Et colligitur ex Cō-
 cilijs Trid. & Flor. Quia licet expresse non negēt, hæc
 quatuor sacramenta imprimere characterem, tamē,
 dum de trib. alijs affirmāt, de alijs tacite negant: ma-
 xime, quia dicunt inde habere alia sacramenta, vt i-
 terari non possint. Vnde sumitur à posteriori ratio.
 Nam hæc quatuor sacramenta iterabilia sunt: ergo
 non imprimunt characterem. Præterea, cum chara-
 cter sit res supernaturalis, & valde occulta nobis, vbi
 non cogit sufficiens authoritas aut euidentis neces-
 sitas, ponendus non est. Quod autem hæc quatuor sa-
 cramenta characterem imprimant, nulla auctoritas
 docet: necessitas nulla est. Quia per ea non deputantur
 homines specialiter ad cultum Dei, sed tantum
 sunt ipsa quidam specialis actus diuini: cultus, ordi-
 nati ad speciales effectus, vt Pœnitentia ad remissionem
 actualium peccatorum. Eucharistia ad nutri-
 tionem charitatis, quæ hoc etiam habet speciale, qd
 non solum non ordinatur ad alia sacramenta, verum
 potius cetera ad ipsam, vt ad finem referuntur. Simi-
 liter Extrema vnctio instituta est ad iuuandum & pu-
 rificandum hominem (vt sic dicam) in mortis peri-
 culo constitutum. Vnde ordine executionis dici pot
 vltimum sacramentorum omnium. Matrimonium
 deniq; ordinatur ad iuuandos homines in oneribus
 matrimonij. Vnde nō character indiget, sed gratia,
 & auxilio. Obijci vero potest, quia inter congruētias
 seu vtilitates characteris, quas Theologi afferunt, vna
 est, quia congruum est, vt sacramenta à nullo reci-
 piantur, quin habeāt in illo aliquem effectum, etiam
 si ipse obicem ponat: ergo oportet, vt omnia efficiāt
 characterem, quia, cum non conferant gratiam homi-
 ni ponenti obicem, si nec characterem imprimere-
 nt, nullum effectum in eo haberent. Altera conie-
 ctura est, quia oportet, vt disponant subiectum ad re-
 cipiendum formam perfectam, qualis est gratia. Hęc
 autem duplex congruentia in prædictis quatuor sa-
 cramentis locum habet. Propter hanc rationem qui-
 dam Theologi antiqui dixerunt hæc sacramenta,
 quamuis characterem non imprimant, efficiere tamē
 ornatum quendam, qui est dispositio ad gratiam. Sed
 hæc sententia in superioribus reiecta est, quia nullum
 habet fundamentum, neq; in scriptura, nec in Patri-
 bus, nec explicari potest, quæ sit nec essitas, vel ratio,
 aut finis fingendi huiusmodi ornatum. Nec illæ con-
 gruentiæ veræ sunt. Nulla enim est necessitas, quod
 omnia sacramenta conferant aliquid homini etiam
 sc̄to. Nec gratia indiget alia dispositione præter eam,
 quæ in actibus hominis consistit, nec propter has cau-
 sas ponitur character, vt iam dicemus.

Obijciunt.

Secunda.

Responsio.

Quæstio ergo superest de alijs tribus sacramentis:
 hæretici enim negant etiam per illa sacramenta im-
 primi characterē, ita tenuit Vvicleph. vt refert Vval-
 den. tom. 2. de sacram. c. 10. 109. & idem docent oēs
 hæretici huius temporis. Luther. Calu. & alij. Scho-
 lastici vero quidam verbis admittunt characterem,
 re tamen negant, vt de Dur. videbimus sc̄to. sequētis.
 Alij dubitare videntur, vt Scot. & Gab. supra citati
 quia vix inueniunt firmum fundamentum ad ponē-
 dum characterem. Alij denique murmurant esse rem
 nouam, vt Caiet. hic.

Dicendum vero est. Hæc tria sacramenta Baptis-
 mum, Confirmationem, & Ordinem imprimere in
 anima characterem. Est de fide definita sub his ter-
 minis in Concil. Trident. sessio. 7. can. 9. de sacramen-
 tis in genere, & in Concil. Florent. in decreto Eugenij, &
 de Baptismo idem docuit Innocen. 3. in capite Maio-
 res, de Baptismo. Et habetur etiam ex illo generali
 dogmate, Ecclesiam Romanam veram, & infallibili-
 lem doctrinam de sacramentis profiteri, vt traditur
 in c. Ad abolendam, de hæreticis, & in Concil. Trid.
 sess. 7. can. 3. de Baptismo. Sed Ecclesiam Romanam vni-

Qua sacra-
menta cha-
racterem im-
primunt.

uersa conspirat in hac veritate, quod prædicta sacra-
 menta imprimunt characterem: ergo est certa de
 fide, & credendum est, manasse ab apostolica tradi-
 tione, per quam Romana Ecclesia in fide edocta est.
 Non enim definit Ecclesia res nouas per nouas reue-
 lationes, sed quæ in scripturis, vel Apostolicis tradi-
 tionibus continentur. Potest autem hæc veritas pro-
 bari ex illis scripturæ locis 2. ad Cor. 1. ad Ephes. 1. &
 4. quæ in commentar. ar. 1. & 3. explicata reliquimus.
 Nam licet per se non cogant, tamen supposita tradi-
 tione Ecclesiæ, & veritate characteris, verisimile est,
 Paulū vsū fuisse verbo signandi propter caracte-
 rem, & in locis ad Ephes. videtur specialiter loqui de
 characterē Baptismi, vt vidimus. In loco vero ad Co-
 rint. videtur specialiter loqui de sacramēto Confir-
 mationis, vt patet ex omnib. illis verbis: Confirma-
 uie nos Deus, vnxit, signauit & dedit pignus Spiri-
 tus in cordib. nostris. Atq; ita exponit Ambr. libr. de
 his qui inuitantur, c. 7. in fine, & aliqui ex expositori-
 bus. De characterē vero Ordinis nullū inuenio scri-
 pturæ locum, in quo satis insinuetur, nam illud 1. ad
 Tim. 4. Noli negligere gratiā, quæ in te est, quæ data
 est tibi per prophetiā, per impositionē manus Presby-
 terij, & 2. ad Tim. 1. Vt resuscites gratiā, quæ est in te
 per impositionē manuum mearum. Hęc (inquam)
 loca sufficēter intelliguntur de gratia gratū faciente.

Secundo probari potest hæc veritas ex modo lo-
 quendi Sanct. Patrum. Nam in primis sæpe vocant
 Baptismum, signaculum, & sigillum, quia hominem
 consignat & quasi sigillat per characterem: sic loquitur
 Basil. lib. de Spiritu sancto, cap. 12. vbi dicit, quod
 Baptisma consignat pactum nostrum. Et Homil. 13.
 quæ est exhortatio ad Baptismum: agens de non bap-
 tizatis. Characterē (inquit) sacro carentibus, os
 aciemq; intētat, scilicet diuinus gladius, & infra. Nisi
 characterem in te agnoscat Angelus, quoniam modo
 pro te pugnabit, aut ab inimicis vindicabit, quomodo
 (inquam) dices, Dei sum, signa non ostendens? An
 ignoras, quemadmodū signatas domos in Ægypto
 exterminator præterijt? thesauris non obfignatus
 furib. facile patebit. Quis itē absq; nota insidijs pro-
 tinus est obnoxia, & Nazian. Orat. 40. in sanctū Ba-
 ptisma dicit, Baptismū esse lauacrū, quia abluit, sigil-
 lū vero, quia est significatio & conseruatio domina-
 tionis, & Cyril. Hieros. in priuatione Cateches. vocat
 Baptismū, Vestimentū candidum, & signaculū san-
 ctum, & indelebile. Vtrumq; aut causaliter est intel-
 ligendū. Quia & confert indumentū gratiæ & signa-
 culū characteris. Vnde Cateches. 3. in principio sic lo-
 quitur ad Catechumenos: Spiritus sanctus obfigna-
 bit animas vestras, deligēdi estis in militiam magno
 regi, itaq; parate vos, & instructi estote: & Catech. 4.
 c. de Spiritu sancto, Spiritus sanctus (inquit) tēpore
 Baptismi animā tuā obfignat, & Catech. 16. nō longe
 à fine loquēs de Spiritu sancto. Hic (ait) ad hodiernā
 vsq; diē obfignat animas in Baptismo. Sic et Epiph.
 hæres. 3. post med. & hæres. 20. circa fi. dicit Baptismū
 circūcidere nos à peccatis, & cōfignare nos in nomē
 Dei. Damasc. li. 4. c. 10. Per Baptismū (inquit) regene-
 ratio, signaculū, præditiū, & illuminatio nobis effi-
 citur. Præterea ex Latinis, Aug. multis in locis chara-
 cterē nominat, Epist. 23. post med. & 50. circa fi. inq̄.
 Non facio iniuriā characteri imperatoris, cū errorē
 corripio desertoris. Idē li. 2. cōtra liter. Peti. c. 13. com-
 parat characterē cū militari signo. Idē in eodem li. c.
 vlt. & li. 1. cōtra Crescon. c. 3. & li. 2. contra Gaud. c. 4.
 vbi vocat regiū characterē, lib. 6. de Baptif. c. 1. vocat
 Dominicū characterem, tract. 5. & 6. in Io. Si bap-
 tizatus (inquit) charitatē non habet, characterē qui-
 dē impostum habet, sed desertor vagatur. Præterea
 dicit. lib. 2. contra lit. Peti. c. 13. & in ser. de Gestis cum
 Emerit. præter characterē Baptismi facit mentionē
 characteris Ordinis: & hac ratione lib. de bono con-
 iugali. c. 24. dicit, sacramentū Ordinationis manere,
 et, si quis ob culpā ab officio remoueat. Optima er
 sunt

De Baptismo

De Ordine

De Confir-
matione.

sunt de hoc caractere verba Greg. Nyss. lib. de Bapt. non longe à principio, Sacerdos post consecrationē, quod ad externam speciem attinet, idem est, qui antea, inuisibili tamen quadam vi ac gratia inuisibilem animam transformata gerit in melius. Denique de caractere Confirmationis afferri potest Cypr. in ser. de ablutione ped. ubi confirmationem æquiparat Baptismo, in hoc, quod est sacramentum æque initerabile, ratum, ac firmum. Sic etiam Aug. lib. 2. contra Iul. Petil. c. 10. 4. dicit, Sacramentum Chrifti semel datum permanere etiam in peccatis: quod necesse est intelligi ratione alicuius effectus, alioqui etiam sacramentum Extremæ unctionis semel datum potest dici manere etiam in peccatis. Præterea Hier. circa illa verba 2. ad Cor. 1. Qui unxit nos Deus (ait) Spiritu sancto, vel Chriftate. Et qui signavit nos illud (inquit) signatus, quod aliquid intrinsecus continet pretiosum. Cyril. denique Hierosol. cum in d. Catech. 3. dicit, Spiritus sanctus obligabit animas vestras, deligendi estis in militiam magno regi, in priori particula videtur intelligere caracterem Baptismi, in posteriori vero sacramentum Confirmationis. Quoniam vero hæc omnia testimonia non videntur cogere, id eo Scot. d. q. 9. dicit facile exponi posse, ipsum sacramentum Baptismi, v. g. esse caracterem, & ideo concludit, sola Ecclesiæ autoritate nos cogi ad ponendum caracterem. Sed quamvis verum sit, Ecclesiæ autoritatem habere præcipuas partes in hoc negotio, tamen eas supposita intelligimus, mentem Sanctorum fuisse in eadem significatione de caractere loqui, & sine dubio multa ex dictis Sanctorum melius prædicto modo intelliguntur.

Tertio ratio huius veritatis à priori est institutio & voluntas Chrifti qui potuit hanc vim tribuere his sacramentis: Congruentia vero, seu moralis necessitas, sola illa adduci potest, quam D. Tho. art. 1. exposuit, quæ sigillatim his trib. sacramentis in hunc modum applicanda est. Primo enim per Baptismum ita deputatur homo, & consecratur ad cultum Dei, ut fiat membrum Ecclesiæ Chrifti: & distinguitur ab illis, quo nullo modo sunt Chrifto coniuncti, ergo oportet aliquo speciali signo Chrifti consignari, & hunc vocamus caracterem. Dices, sufficere fidem per Baptismum infusam, nam illa etiam dici potest signum consignans Chrifti membrum, & distinguens ab infidelibus. Sic enim Pf. 4. dicit, Signatum est super nos lumen vultus tui Domine. Vnde Amb. lib. de his, qui in itinere, c. 7. tractans illud Cant. 8. Pone me, ut signaculum in corde tuo, ut signaculum (inquit) quod fides tua pleno fulgeat sacramento, & clarius Dionys. de Eccles. Hierar. c. 2. par. 3. dicit, Accedenti ad Baptismum Deum lumen suum perinde atque signum aliquod tradere, sanctum efficiendo, & sanctorum participem. Respondetur tamen, fidem non posse habere perfectam ratione huiusmodi signi: tum, quia interdum baptizatus non accipit fidem, & tamen manet sigillatus signo Chrifti, tum etiam, quia licet prius fidem accipiat, & postea amittat, signum tamen Chrifti retinet: tum denique, quia caracter baptismalis non est qualecunque signum, sed quo fit homo capax aliorum sacramentorum: Chrifti fides autem non est huiusmodi signum, Catechumenus enim fidem habet, & tamen, nondum est capax sacramentorum Chrifti, donec baptizatus sit. Propter quod Concil. Floren. vocat baptismum, ianuam sacramentorum, nemo enim potest confirmari, nisi prius fidem in Baptismo sit professus. Quomodo enim designabitur miles Chrifti, qui nondum est Chrifto consignatus per Baptismum? ut ait Clemens Papa in Epist. 4. post medium. Et eadem est ratio de sacramento Ordinis. Ut collat ex c. si quis, & c. veniens, de presbytero non baptizato, quia non est aptus, ut consignetur in principale membrum & pastorem Ecclesiæ, qui nondum est in membrum Ecclesiæ designatus. Et simile est de Eucharistia. Non enim aptus est, ut nutriatur, qui nondum est geni-

tus. Quod significatum fuit, ut scribit Basil. Homil. 13. in Israëlitico populo, qui neque aquam de petra bibere, nec cœlestem panem manducare valuit, donec mare pertranst. Sic et, inquit. Nec tibi aliquis veram potionem, nisi vere baptizato præbebit: quo enim tu viuentem comedes panem, nisi sumpto prius hoc sacramento? Atque hæc ratio facile eadē proportionē procedit in caractere Ordinis: nam per illum singulari modo deputatur homo in cultum Dei, & distinguitur à cæteris Ecclesiæ membris tanquam proprius minister Chrifti participans speciali modo sacerdotium eius: & potestatem accipiens ad sacramenta diuina ministranda ex officio: ergo valde conueniens, est, ut speciali quadam nota ac signo consecretur, qui sic ordinatur. De Confirmatione vero non videtur æque procedere hæc ratio: quia per illam non videtur dari potestas ad recipiendum vel dandum aliquid, sicut in prædictis duobus sacramentis. Nihilominus dicendum est caracterem Confirmationis dari, tanquam signum militare, nam in sacramento Confirmationis constituitur homo, veluti Chrifti miles ex officio destinatus ad profitendam publice Chrifti fidem, & pugnandum pro illa: & ideo speciali Chrifti caractere insignitur. legatur Scot. in 4. d. 6. qu. 10. sed restant duo dubia: ubi totam hanc rationem, & sufficientiam triplicis characteris egregie declarat. Accedit, quod propter hanc causam hoc sacramentum iterari non potest, sicut neque Baptismus, neque Ordo, quod est signum characteris impressi: nam hinc habent hæc sacramenta, quod iterari non possint, ut Conc. Trid. expresse dicit. Neque obstat, quod Gabr. & alij Scholastici obijciunt, quod diuina institutio potest esse sufficiens sine caractere, ut hæc sacramenta iterari non possint, sicut consecratio Ecclesiæ vel calicis iterari non potest, quamvis nullam qualitatem intersecam imprimat. Hæc enim ratio solum ostendit, caracterem non fuisse necessarium de potentia absoluta ad hunc effectum, quod nos fatemur. Fieri enim possent omnia supra dicta per extrinsecam denominationem, & moralem habitudinem vel deputationem. Tamen non est dubium, quin perfectior modo fiant per internum spirituale signum, quod & ad ornamentum animæ, & ad perfectam consecrationem conferre potest. Hanc ergo perfectionem voluit Chriftus suis cultoribus conferre.

Sed dubitabit aliquis, an hæc tria sacramenta principaliter sint instituta propter hunc effectum characteris, vel propter effectum gratiæ: nam D. Thom. hic art. 4. ad iudicat, primario esse propter caracterem, qui directe ordinatur ad ea exequenda, quæ sunt diuini cultus. Et quia hæc (inquit) idonea non sunt sine auxilio gratiæ, ex consequenti diuina largitas recipientibus caracterem, largitur gratiam, per quam digne impleant ea, ad quæ deputantur. Verum D. Thom. eo loco non loquitur de sacramento: sed de caractere, & solum docet, caracterem non esse dispositionem ad gratiam, sed esse facultatem operandi, cui adiungitur gratia, ut operatio conuenienter fiat. Vnde Soto dist. 1. q. 4. art. 4. generaliter dicit, omnia sacramenta principaliter ordinari ad dandam gratiam, quam caracterem, quia principaliter instituta sunt, ut medicina peccatorum, quod faciunt infundendo gratiam. Quamquam in his sacramentis, quæ caracterem imprimunt, ex consequenti ordinetur gratia per diuinam providentiam ad bonum usum ipsius characteris. Vnde ulterius addit, ea sacramenta, quæ caracterem imprimunt, si subiectum non ponat obicem, prius natura dare gratiam, quam caracterem: quia caracter consequitur fidem: est enim signum sanctæ communionis fidei: fides autem per se loquendo consequitur gratiam, ad quam comparatur, ut potentia ad essentialem: licet ex accidenti contingat dari fidem mortuam sine gratia. Mihi tamen sub distinctione videtur dicendum: in primis, Baptismum principali esse institutum propter gratiam

SECTIO II.

Utrum character sit qualitas supernaturalis ab anima & potentia eius distincta.

tiam gratum facientem, scilicet ad spiritualem regenerationem, & remissionem peccati originalis: consequenter vero illi datum esse, ut sit ianua ad ingrediendum Christi Ecclesiam, & participanda alia eius sacramenta. Et propterea datam esse illi virtutem ad imprimendum characterem. Atque simili ratione Confirmatio, quæ est veluti complementum Baptismi, instituta primario est ad conferendam plenitudinem Spiritus sancti, & abundantiora auxilia, quibus homo constantior fiat ad confirmandam fidem, consequenter vero datum est illi, ut characterem imprimat quo milites Christi designantur. At vero in sacramento Ordinis est conuerso dicendum videtur: per se primo esse institutum ad dandum spiritualem potentiam ordinis, quæ datur per impressionem characteris, gratiam vero dari in illo sacramento ad dignè exercendos actus illius potentis. Nam licet gratia secundum se perfectior sit, tamen in hoc sacramento datur propter officium seu ministerium sacerdotale. Neque est generaliter verum, quod Soto dicit, sacramenta esse instituta, ut sint medicina peccatorum, si merito sit de effectu, ad quem proxime instituitur vnumquodque sacramentum: quod apertius, quam in alijs, constat in sacramento Ordinis: proxime enim, non ordinatur ad remittenda peccata eorum quibus conferuntur: sed ad constituendos illos ministros sacramentorum: & quia per hos ministros remittuntur peccata, ideo mediate & remote ordinatur hoc sacramentum ad medicinam peccatorum. Igitur proximus finis & effectus eius non est dare gratiam remittentem peccata, sed propriam formam constituentem sacerdotem, vel ministrum diuini cultus, quæ est character, cui coniungitur gratia propter bonum usum eius: Vnde quod Soto ait, in his sacramentis per ius natura dari gratiam, quam characterem, mihi non probatur: quia physice nullus est ordo causalitatis inter has duas qualitates. Nulla enim ratione aut fundamento fingi potest, quâdoquidem ex natura sua vna ab altera nullo modo pendet. Manet enim character sine gratia, & gratia optimo & conaturali modo esse potest, sine characterem. Loquendo autem moraliter, prius natura datur character, quam gratia sacramentalis, quia talis gratia characterem requirit, & non e contrario. Nemini enim datur gratia per hæc sacramenta, cui non datur character: multis autem datur character, quibus non datur gratia. Idem inductio ne explicari potest: quia cum in sacramento Ordinis gratia sacramentalis detur ad bonum usum actuum diuini cultus, talis gratia supponit potentiam & facultatem ad efficiendos actus huiusmodi cultus. Et similis ratio fieri potest de Confirmatione: prius est enim, aliquem consignari in militem, quam illi dari auxilia, & arma ad militandum necessaria. Et ideo licet ordine intentionis (ut sic dicam) prior sit in hoc sacramento gratia, quam character: tamen ordine executionis prior natura est impressio characteris, quam collatio gratiæ. Atque eodem modo philosophari possumus in Baptismo. In quo est specialis ratio, quia est ianua ad sacramenta. Et ideo sicut character eius est potentia ad alia sacramenta, ita etiam est veluti potentia ad gratiam sacramentalem ipsiusmet Baptismi: & ita est quodammodo prior. Tandem eodem modo philosophandum est de fide & characterem. In nullo enim genere causæ character consequitur fidem. Est enim omnino independens ab illa: nam sine illa conseruari, & imprimi potest. Ut vero verumque fieri potest per sacramentum, moraliter prius natura sit character propter easdem rationes, quas de gratia fecimus. Neque obstat definitio characteris, tum, quia non est adeo recepta, tum maxime, quia ex illa solum colligitur fidei professionem, & significationem ordine intentionis esse priorem characterem, qui in hunc finem datur, non vero, quod in executione & effectione ordine nature præcedat fides, & ex illa consequatur character.

Variæ sunt Theologorum opiniones. Prima est Durand. in 4. d. 4. q. 1. qui sentit, characterem solum esse relationem rationis, seu denominationem extrinsecam, per quam ex institutione diuina deputatur aliquis ad sacras actiones. Fundamentum eius est, quia hoc sufficit ad quemcunque finem characteris, & facile intelligitur absque obscuritate: alia vero omnia sunt obscurissima, & difficiliora reddunt mysteria fidei. Hæc vero sententia Durandi potuit fortasse suo tempore sine hæresi sustineri, quamquam non sine temeritate, cum non solum esset contra cæteros Theologos, sed etiam contra Innoc. 3. in c. Maiores, de Baptif. vbi ita concludit. Tunc characterem sacramentalis imprimit operatio, cum obiectione voluntatis contraria non inuenit obstitit. Nunc vero non potest hæc opinio ab errore in fide vindicari propter definitiones Conc. Flor. & Trid. quæ docent, characterem esse spirituale signum animæ impressum. Quæ non possunt villo modo conuenire relationi rationis, aut denominationis extrinsecæ: quia hæc nec sunt aliquid spirituale, neque anima in hærent, nec imprimuntur, nam hoc aperte significat actionem realem, quam Innoc. vocauit sacramentalem operationem. Dicendum ergo est sine dubio characterem esse rem aliquam vere ac realiter existentem, & intrinsece in anima in hærentem. Quod confirmatur contra Durand. quia alias non magis imprimeret characterem, sacramentum Ordinis in lege noua quam sacerdotalis consecratio in lege veteri, quia etiam ibi fiebat deputatio extrinseca, & consequenter significatio aliqua: & relatio rationis. Et simili ratione non magis imprimeretur character homini cum ordinatur, quam calicem cum consecratur: quæ omnia, & similia quæ facile inferri possunt, manifeste pugnant cum doctrina Catholica in præcedenti sectione tractata. Denique hæc Durand. sententia nihil in re differt à sententia hereticorum, quam Concilia voluerunt directe damnare. Fundamentum vero Durand. valde friuolum est, quia non semper quæ videntur nobis clariora, sunt veriora, præsertim in rebus fidei: sed quæ sunt magis consentanea Ecclesiasticæ doctrinæ, & traditioni: eo vel maxime, quod in hac doctrina de characterem non est tanta obscuritas aut difficultas. Quis enim dubitet potuisse Deum hoc reale ac spirituale signum animæ imprimere? aut cur difficile creditu sit, id fecisse non propter necessitatem simpliciter, sed propter maiorem perfectionem.

Secunda ergo opinio est, characterem quidem esse aliquid reale, non tamen absolutum quid, sed solum relationem. In hanc opinionem inclinat Scotus in 4. d. 6. qu. 10. Fundamentum esse potest, quia cum character solum sit quoddam signum, ut Concilia dicunt, constituitur in genere relationis, ergo & in specie relationis. Nam genus relatiuum non potest contrahi per differentiam absolutam. Deinde hæc ratio relatiua sufficit ad illa omnia, ad quæ ponitur character: & hac occasione late ibi digreditur Scotus, ut probet dari relationes reales extrinsecas aduenientes, quæ per se primo fieri possint per actionem agentis. Hæc vero sententia Scoti mihi non probatur. Censeo enim characterem non posse esse relationem realem. Primo, quia est terminus proprietatis realis, quæ per se primo ad talem terminum tendit: non enim consequitur character positionem fundamenti, vel termini, ut patet: præcipue, quia potest solum imprimi per sacramentum sine gratia vel alia qualitate: sed nulla relatio realis potest esse huiusmodi nature, ut per se primo fiat per actionem, ut late probat Caiet. hic contra Sco. & Capreolus in 4. d. 4. q. 1. art. 3. ad argumenta contra primam conclusionem, sed id prætermitto, quia philosophicum est. Secundo, illa relatio nullum posset habere fundamentum;

Character non esset relationis probatur primo;